

Gemeente Woerden
t.a.v. Tamara Hessels
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Postadres:
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor:
Dr. Stolteweg 2
8025 AV Zwolle

Via e-mail: hessels.t@woerden.nl

Datum: 19 oktober 2023

Referentie: UT/WvG/MvD/23.051

Betreft: **Advies realiseren zonnenveld op perceel nabij Rietveld in Woerden**

Geachte mevrouw Hessels,

LTO Noord heeft namens de LTO Noord-afdeling Woerden e.o. met speciale belangstelling kennisgenomen van het plan van de gemeente Woerden om een zonnepark te realiseren op een perceel nabij Rietveld in Woerden, in Barwoutswaarder om precies te zijn. Dit plan geeft LTO Noord, als belangenbehartiger van de agrarische sector en onze leden in het bijzonder, mede namens onze LTO Noord-afdeling Woerden e.o. aanleiding om een reactie kenbaar te maken aan de gemeente Woerden.

Allereerst willen we u graag wijzen op de toekomstvisie van LTO Nederland. Dit positieve manifest biedt antwoord op de vele uitdagingen en daaruit voortvloeiende veranderingen waar Nederlandse boeren en tuinders de komende jaren voor staan.

De verwachting is dat er bij de Regionale Energie Strategieën op korte termijn vooral ingezet gaat worden op zonne-energie (zonneparken) en windenergie, omdat andere vormen te kleinschalig zijn, niet kostenefficiënt zijn of niet in aanmerking komen voor SDE-subsidie. LTO vindt het belangrijk dat ook andere innovatieve technieken nader verkend worden. Deze kunnen een grote rol spelen op de langere termijn (voorbij 2030). Het grootschalig aanleggen van zonneparken kan op gebiedsniveau ten koste gaan van de landbouwstructuur. LTO hecht er daarom groot belang aan dat de zonneladder wordt gehanteerd. Wij onderstrepen dat de aanleg van nieuwe energievelden op agrarische grond niet langer moet worden toegestaan, zeker zolang er nog ruimte beschikbaar is op daken van grotere gebouwen en op bedrijventerreinen. Agrarische schuren en stallen bieden nog wel goede mogelijkheden om met zonnepanelen bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen. Zo wordt voor meer balans gezorgd tussen benutting van daken, bebouwde oppervlakte en loze oppervlakte en is landbouwgrond een laatste optie.

Daarnaast hebben wij nog enkele opmerkingen:

1. De landbouw speelt een belangrijke rol in het Groene Hart. In de plannen voor dit nieuwe zonnepark is vooral ruimte geschetst voor meer zon op land, dit gaat ten koste van de landbouwgrond en dus ook van het mooie landschap waar het gebied zo om wordt geprezen.

Het onttrekken van landbouwgrond voor andere doeleinden dan de landbouw wringt ook met de grote opgave voor boeren en tuinders om te extensiveren. Het is een bekend gegeven dat de druk op landbouwgrond in Nederland - en zeker in dit gebied - enorm groot is en dat dit de laatste jaren alleen maar is toegenomen. Het is van groot belang voor de land- en tuinbouwsector dat we zuinig zijn op de grond die we nog hebben. Alleen dan is er perspectief om hier ook in de toekomst op een duurzame wijze voedsel te kunnen blijven produceren.

Daarom blijft voor ons bij de realisatie van zonneparken de saldo 0-benadering het uitgangspunt. Wanneer ergens grond aan de landbouw wordt onttrokken voor bijvoorbeeld zonneparken moet er op een andere plek landbouwgrond voor terugkomen. Zo blijft per saldo de omvang van het agrarisch areaal in het gebied gelijk. Deze vorm van het uitruilen van landbouwgronden kan uiteraard alleen op vrijwillige basis van betrokken partijen plaatsvinden.

2. De komst van het zonnepark vormt een grote bedreiging voor de ontwikkelingsmogelijkheden en daarmee het voortbestaan van de omliggende agrarische bedrijven. De gemeente Woerden heeft het gebied als zoekgebied voor de komst van zonnevelden aangewezen. Het gevolg daarvan is dat allerlei kapitaalcrachtige ontwikkelaars van zonne-energie zich er massaal op storten. Hier valt voor agrarische familiebedrijven niet tegenop te concurreren. Dit heeft grote gevolgen voor de toekomst. Het zonnepark mag niet ten koste gaan van hun voortbestaan. De agrarische sector zet zich in voor een verduurzaming van de bedrijfsvoering en de productieprocessen. Het vergroten van de biodiversiteit is daar een voorbeeld van. Dergelijke maatregelen vergen ruimte en financiële middelen. Met de aanleg van zonneparken wordt het agrarisch areaal aangetast en vindt een prijsopdrijvend effect plaats van agrarische gronden: dit heeft ontegenzeggelijk nadelige effecten op de mogelijkheden tot het doorvoeren van overige belangrijke duurzaamheidsmaatregelen.
3. Daar waar veel ruimtevrugnende functies goed met elkaar te combineren zijn, ligt dit nog altijd anders voor agrarische gronden. Het combineren van functies op agrarische gronden heeft veelal een direct negatief effect op de agrarische productie van deze gronden. De (beprijzing op de) grondmarkt leidt er tevens toe dat heromzetting naar agrarische functies vaak niet financieel aantrekkelijk is en dat er een groot risico bestaat op een onomkeerbare ruimtelijke invulling. LTO Noord staat voor het principe dat landbouwgrond primair bedoeld is voor (voedsel)productie en dat de primaire functie van de agrariër binnen de maatschappij geënt is op het voortbrengen van agrarische producten.
4. Het wegnemen van nog meer landbouwgrond voor andere doeleinden dan de landbouw maakt het voor de agrarisch ondernemers dus onmogelijk om hun bedrijfsvoering verder door te ontwikkelen. Om ook in de toekomst op een duurzame en extensieve wijze te kunnen blijven boeren is immers voldoende landbouwgrond nodig. Dit gaat de gemeente Woerden en daarmee de provincie Utrecht op termijn flink voor de voeten lopen. Een agrarisch ondernemer die graag door wil met zijn bedrijf wordt op deze wijze toekomstperspectief ontnomen. Het gevolg zal zijn dat de ondernemer die zijn agrarische bedrijfsvoering wil continueren nog minder genegen zal zijn om mee te werken aan bestemmingswijziging van zijn gronden. De oplossing voor deze impasse is dat per saldo de omvang van het agrarisch areaal in het gebied ten minste gelijk blijft!
5. Het gebruik van landbouwgronden voor zonneakkers beïnvloedt direct en in een bepaalde mate (ook bij meervoudig grondgebruik) de plaatsingsruimte voor mest.
6. De aanleg van dit zonnepark zal onomkeerbare schade toebrengen aan de landschappelijke kernkwaliteiten van het gebied. Door het zonnepark zal het landelijk gebied een hele andere uitstraling krijgen, onherkenbaar veranderen en zal eeuwenoud cultureel erfgoed verloren gaan. Agrariërs worden vanuit de maatschappij mede gewaardeerd als hoeder van het landschap. De aanleg van zonneakkers ondermijnt deze waardering. Zonneweiden blijken, ook wanneer de ruimtelijke voorwaarden van een goede ruimtelijke inpassing opgevolgd worden, een grote ruimtelijke impact te hebben en de openheid en de kwaliteit van het landelijk gebied aan te tasten. Dit straalt negatief af op de agrarische sector.
7. De grotere zonnevelden zijn, gezien de capaciteitsproblemen op het net, een directe concurrent van kleinschaliger initiatieven op de agrarische daken en erven. De aansluiting van zonnevelden blijkt een dusdanig grote capaciteitsdruk op het elektriciteitsnetwerk te veroorzaken dat voor kleinere initiatieven geen ruimte meer is. Dit terwijl deze kleinere initiatieven een kleinere ruimtelijke impact hebben, minder maatschappelijke weerstand kennen, direct ten gunste komen van de agrarisch ondernemer en daarmee bijdragen aan de lokale gemeenschap. Daarbij worden de zonnevelden meestal aangelegd op tijdelijke basis, terwijl de kleinere initiatieven langer in gebruik zullen zijn; het

concept van kleinere initiatieven is daarmee ook veel duurzamer. Zeker gezien het feit dat de verwerking van afgedankte zonnepanelen nog een probleem blijkt te zijn.

8. LTO Noord wijst erop dat de elektriciteit die door grote zonnevelden geleverd wordt niet goed aansluit bij de vraag naar elektriciteit, hetgeen ook zeker geldt in relatie tot de energievraag bij agrarische bedrijven. De elektriciteitsbehoefte van veel agrarische bedrijven wordt gekenmerkt door piekmomenten en dalen. Deze piekmomenten lopen niet synchroon met de perioden waarin zonnevelden een hoge opbrengst genereren.
9. Indien er toch landbouwgrond moet worden opgeofferd voor het zonnepark zou het goed zijn om de mogelijkheden voor het uitrusten van landbouwgronden te combineren met de gebiedsprocessen die vanuit de provincie worden opgezet. Zo kan integraal aan meerdere opgaven tegelijk worden gewerkt.
Bovendien is de energieopgave voor meer zonneparken, net als de (andere) opgaven uit het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG), een maatschappelijke opgave en zullen alle betreffende partijen moeten meeleveren. Dit betekent dat hier ook een rol weggelegd is voor de provincie, alsmede de terreinbeherende organisaties. Ook zij hebben gronden die geschikt zijn voor zonneparken. Het kan niet zo zijn dan alleen de land- en tuinbouw grond moeten inleveren.

Resumerend zijn wij van mening dat de gemeente Woerden trots moet zijn op de kracht van de agrarische sector en zuinig moet zijn op haar landbouwgronden. Het kan niet zo zijn dat natuurgebieden worden ontzien en vervolgens alle pijlen gericht zijn op het omzetten van landbouwgrond naar zonneparken. Natuurlijk komen er ontwikkelingen op de sector af. Maar het is de uitdaging om daar met elkaar uit te komen en vooral mét de boeren. Deze ondernemers voelen zich in dit plan onvoldoende gehoord en dat moet de gemeente rechtzetten. Ga alsnog met ze in gesprek en neem die kennis en ervaring mee.

Wij willen u vragen het huidige stuk, zonder aanpassingen, niet verder te gebruiken binnen het gemeentelijk beleid. De huidige invulling zal voor nog meer onrust in de sector zorgen.

Tot zo ver onze opmerkingen.

Wij zijn graag bereid onze reactie mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,

Regiomanager LTO Noord regio West